

Schets onderwijsprogramma en lessentabel

Route 2, 12 – 16 jaar vmbo basis

Bij leerlingen in *route 2 uitstroomprofiel vmbo basis* ligt het accent op instroom in de onderbouw van de vmbo basisberoepsgerichte leerweg. In sommige gevallen stromen de leerlingen in de bovenbouw in. De leerlingen hebben vaak in het moederland enige vooropleiding gehad, maar hebben ondersteuning nodig bij het ontwikkelen van hun schoolse vaardigheden en het zelfstandig leren. Het uitgangspunt voor deze leerlingen is een diploma halen in het voortgezet onderwijs. De school biedt een veilige plek, waar veel ruimte is voor kleine succeservaringen en waar ze hun talenten kunnen ontwikkelen. Het onderwijsprogramma in deze route bestaat uit twee fasen en heeft de volgende kenmerken:

1. In de **eerste fase** staat het leren van het Nederlands (als tweede taal) centraal en dat betekent dat er een aanzienlijk aantal uren NT2 op het rooster staat. Daarnaast wordt in ieder geval aandacht besteed aan maatschappelijke redzaamheid als jongere in Nederland. Bij alle vakken speelt het leren van het Nederlands in deze fase een belangrijke rol.

Kenmerken van fase 1 - basis

- Veel NT2 gekoppeld aan praktische en herkenbare inhoud, waardoor er makkelijk transfer optreedt naar de situaties binnen en buiten de school.
- Aandacht voor rekenen.
- Leven in Nederland (mens & maatschappij).
- Creatieve vakken, bijv. tekenen, handvaardigheid of drama.
- Sport en bewegen.
- Mentorles / coaching.

2. In de **tweede fase** wordt de leerling voorbereid op instroom in de onderbouw van het vmbo. Dat betekent dat er, naast voortzetting van NT2, ook ruim aandacht moet zijn voor oriëntatie op verschillende vakken in de onderbouw van het vmbo.

Kenmerken fase 2 – schakel

- Vervolg aandacht NT2, o.a. gekoppeld aan de praktijksituaties waar de leerling naar gaat uitstromen, bijv. tekst uit een schoolboek lezen of vragen beantwoorden.
- Aandacht voor avo-vakken (bij instroom in de onderbouw), zoals biologie en mens & maatschappij (of aardrijkskunde en geschiedenis).
- Aandacht voor beroepsgericht profiel (bij instroom in de bovenbouw), zoals praktische sectororiëntatie, verzorging en techniek, en een stage.
- Aandacht voor vrij lezen, bij voorkeur op het lesrooster.
- Waar mogelijk een vorm van 'deelschakelen' organiseren, waarbij de leerlingen al een of meerdere vakken op het vmbo volgen (bijv. gedurende een trimester of structureel).

Onderwijsprogramma fase 1 (basis)

VAKKEN fase 1 – basis	Toelichting
Nederlands als tweede taal (basismethode)	Keuze voor een basismethode Nederlands als tweede taal (NT2) die aansluit bij het niveau en de leeftijd van de doelgroep, d.w.z. leerlingen tussen de 12 - 16 jaar. In een basismethode NT2 komen alle domeinen van taalvaardigheden aan bod: luisteren, lezen, gesprekken voeren, spreken en schrijven. In een basismethode wordt meestal ook aandacht besteed aan de systematische opbouw van woordenschat, grammatica (impliciet of expliciet) en uitspraak. Daarnaast kan er, naast een basismethode, ook expliciet aandacht worden gegeven aan de afzonderlijke taalvaardigheden.
➤ Luisteren	• Met TPR (Total Physical Response) werken aan luistervaardigheid en een basiswoordenschat aanleren. • Aandacht besteden aan verstavaardigheid (bijv. auditieve discriminatie & prosodie: de melodie van de taal).
➤ Lezen	• Aandacht besteden aan uitbreiding van de woordenschat: nieuw taalaanbod voor de leerling. • Aandacht besteden aan het vloeiend leren lezen: veel korte teksten die aansluiten bij het taalniveau van de leerling en over onderwerpen waar de leerling mee te maken krijgt, bijv. verliefd worden, vriendschap, ruzie, gezond bewegen, enzovoort. • (eventueel) Aandacht voor technisch lezen (automatiseren van het leesproces). • Aandacht besteden aan de ontwikkeling van de strategische leesvaardigheid.
➤ Gesprekken voeren / spreken	• Aandacht besteden aan het vloeiend leren gebruiken van alledaagse uitdrukkingen en routines, zoals begroeten, afscheid nemen, feliciteren etc. aan de hand van dialoges en het zingen van liedjes. • Aandacht besteden aan verstaanbaarheid, tempo en vloeiend spreken. • Aandacht besteden aan functionele spreektaken in de dagelijkse en schoolse omgeving.
➤ Schrijven	• Aandacht besteden aan instrumentele schrijfoefeningen die gericht zijn op het stimuleren van de taalverwerving. • Aandacht besteden aan kleine functionele schrijftaken in de dagelijkse en schoolse omgeving.

VAKKEN fase 1 – basis	Toelichting
Rekenen	Werken aan rekenvaardigheid: op weg naar 1F. (domeinen: Getallen, Verhoudingen, Meten en Meetkunde, Verbanden).
Engels	Aandacht besteden aan de ontwikkeling van de Engelse taalvaardigheid.
Leven in Nederland	• Aandacht voor oriëntatie op Nederlandse samenleving en zelfredzaamheid in Nederland. • Aandacht voor Kennis van de wereld, aan de hand van een selectie van passende thema's uit aardrijkskunde en geschiedenis.
Creatieve vorming	Keuze voor één of meer van de volgende vakken: beeldende vorming, handvaardigheid, drama, tekenen of muziek. Hiermee werken de leerlingen op een andere manier aan de ontwikkeling van hun talenten.
Praktijkvakken	Aandacht besteden aan praktische vaardigheden, denk aan vakken zoals koken, techniek of verzorging. Deze vakken worden aangeboden met het oog op zelfredzaamheid van de leerling: zelf kunnen koken, hygiëne, gezond eten en kleine klusjes kunnen doen.
Bewegen en sport	Aandacht besteden aan verschillende activiteiten die de leerlingen 'in beweging' brengen, waarbij ook de ontwikkeling van de Nederlandse taalvaardigheid een rol kan spelen.
Mentorles / coachgroep	De mentorles of coachgroep draagt er zorg voor dat de leerling zich thuis gaat voelen/ voelt op school. Alle voorkomende zaken in relatie tot school en andere omstandigheden die een rol spelen bij het creëren van een prettige en veilige leeromgeving kunnen aan bod komen.
ICT	(eventueel) Aandacht besteden aan typevaardigheid en computervaardigheden, zoals werken met Word en PowerPoint, in relatie met andere vakken, zoals iets over jezelf schrijven of vertellen.

Onderwijsprogramma fase 2 (schakel)

VAKKEN fase 2 – schakel	Toelichting
Nederlands als tweede taal (basismethode)	Keuze voor een basismethode Nederlands als tweede taal (NT2) die aansluit bij de doelgroep (12 – 16 jaar). In fase 2 wordt eerst nog gewerkt met een NT2-methode omdat deze specifiek aandacht besteedt aan het taalverwervingsproces van de leerling. Daarnaast kan in het 2 ^e deel van deze fase ook gebruik gemaakt worden van de reguliere methode Nederlands, om de leerling te laten kennismaken met het lesmateriaal in het reguliere onderwijs.
➤ Luisteren	• Aandacht besteden aan authentieke luisterteksten, bijv. bij het Jeugdjournaal of het gewone journaal. • Aandacht besteden aan luistervaardigheid gekoppeld aan praktijksituaties die in het vmbo voorkomen, bijv. luisteren naar de docent en aantekeningen maken.
➤ Lezen	• Aandacht besteden aan leesvaardigheid voor het vloeiend lezen en aanbod woordenschat (indien nodig). • Aandacht besteden aan de verdere ontwikkeling van de strategische leesvaardigheid. • Aandacht besteden aan authentieke leesteksten, zoals de krant of informatie over de verschillende profielen in het vmbo, bijv. Zorg & Welzijn, Economie en Ondernemen of Bouw, Wonen en Interieur.
➤ Vrij lezen	Minimaal drie keer per week (minimaal) 15 minuten Vrij lezen, waarbij leerlingen zelf een keuze kunnen maken welk boekje of tijdschrift ze willen lezen. Vrij lezen stimuleert de taalontwikkeling van de leerlingen. Het is van belang dat het taalniveau van het boekje niet te veel afwijkt van het taalniveau van de leerling.
➤ Gesprekken voeren	Aandacht voor specifieke gesprekstaken die van belang zijn in het vmbo, bijv. een gesprek met de decaan.
➤ Schrijven	Aandacht voor functionele schrijftaken die van belang zijn in het vmbo, bijv. een kort verslag maken van een activiteit aan de hand van een concreet format.
Rekenen	Toewerken naar behalen 1F, op weg naar 2F (domeinen: Getallen, Verhoudingen, Meten en Meetkunde, Verbanden).
Wiskunde	Gebruik van een reguliere lesmethode vmbo basisberoepsgericht.
Engels	Aandacht voor de ontwikkeling van de Engelse taalvaardigheid aan de hand van een reguliere lesmethode. De leerlingen werken naar taalniveau A1.

VAKKEN fase 2 – schakel	Toelichting
Mens & maatschappij	Hierin wordt een combinatie van aardrijkskunde, geschiedenis en economie aangeboden. De onderwerpen die geselecteerd worden sluiten aan bij de belevingswereld van de leerlingen, bijv. de relatie tussen Nederland en het water of de geschiedenis van de stad/streek waar de leerling woont. Bij het aanbod in de les wordt zowel aandacht besteed aan de inhoud van het vak als aan het leren van Nederlands.
Biologie	Er wordt een selectie van belangrijke onderwerpen gemaakt waarbij veel met concreet materiaal kan worden gewerkt, bijv. verschillende aspecten van het menselijk lichaam: het geraamte, bewegen, de voeding, ruiken of verschillende onderwerpen die te maken hebben met het plantenrijk.
Creatieve vorming	Keuze uit één van de vakken: beeldende vorming, handvaardigheid, drama, tekenen of muziek.
Praktijkvakken	Bij de praktijkvakken wordt aandacht besteed aan verzorging en techniek, bijv. afwisselend per trimester.
Praktische sectororiëntatie	Hierin wordt aandacht besteed aan de profielen in het vmbo. De leerlingen maken kennis met de verschillende mogelijkheden in het vmbo, zowel door er over te lezen, maar vooral ook door er kennis mee te maken. Indien mogelijk gaan de leerlingen ook op (snuffel)stage (bij instroom in de bovenbouw). In de voorbereiding op de stage leren de leerlingen bijv. een afspraak maken via de telefoon, kennismaken met collegá's op de werkvloer, hulp vragen aan een collega, enzovoort.
Bewegen en sport	Zie fase 1.
Mentorles / coachgroep	In de mentorles of coachgroep wordt in ieder geval aandacht besteed aan sociale vaardigheden, denk bijv. aan je zelf presenteren, de ontwikkeling van studievaardigheden, bijv. plannen en organiseren en het zelfstandig leren leren.
ICT	• Geïntegreerd aandacht besteden aan computervaardigheden: een aantal veelgebruikte programma's zoals Word, PowerPoint/Prezi. • Aandacht besteden aan diverse vormen van Mediawijsheid, bijv. hoe ga je om met sociale media?

Route 2 | 12-16 Vmbo basis

Hieronder vindt u een voorbeeld van een lessentabel behorend bij het uitstroomprofiel vmbo basis. De vakken die zijn opgenomen in fase 1 en 2 corresponderen met de vakken uit de schets van het onderwijsprogramma van de betreffende leerlijn. De genoemde uren zijn een indicatie. Indien gewenst kan hiervan afgeweken worden en kunnen andere keuzes worden gemaakt.

Vakken fase 1 - basis	Uur p/w	Vakken fase 2 - schakel	Uur p/w
Nederlands als tweede taal	16-18	Nederlands als tweede taal	8-10
Rekenen	4	Rekenen / wiskunde	4
Leven in Nederland	2	Engels	2
Creatieve vorming	2	Mens & maatschappij	3
Praktijkvakken	2	Biologie	3
Bewegen en sport	2	Creatieve vorming	2
Mentorles / coachgroep	2	Praktijkvakken	3
ICT	2	Praktische sectororiëntatie ¹	4
Engels ²	0-2	Bewegen en sport	2
		Mentorles / coachgroep	1
Totaal	32-34	Totaal	32-34

¹ Wanneer de leerlingen gaan instromen in de onderbouw, is LOB in mindere mate relevant. De hier genoemde uren kunnen dan worden verdeeld over de vakken mens en maatschappij en biologie.

² Gedurende de fase 1 alleen aandacht aan besteden indien de leerling reeds enige kennis van het Engels heeft.